

de egy angol, három német és egy finn szakmunkát is bemutat. A rovatban ezenfelül megtaláljuk a 2010. áprilisi uppsalai nemzetközi szimpózium és a 23. nemzetközi torontói névtani kongresszus előadásait összefoglaló tanulmánykötetek áttekintését is.

KAPOSI KRISZTINA

NAMN OCH BYGD 99. (2011)
TIDSKRIFT FÖR NORDISK ORTNAMSFORSKNING
Szerkesztő: SVANTE STRANDBERG
Textgruppen i Uppsala AB, Uppsala. 218 lap

1. A svéd névtani folyóirat 99. évfolyamában tizenhárom tanulmányt, öt kisebb közleményt és tizenöt recenziót olvashatunk. A kötet írásai elsősorban helynevek etimológiai elemzésével, valamint a helynévkutatás és az archeológia érintkező területével kapcsolatos kérdések áttekintésével gazdagítják az eddigi kutatások eredményeit, de egy rúnafelíron szereplő személynév eredetének felfejtése is színesíti a folyóirat tartalmát.

2. **Tanulmányok.** – A helynevekkel foglalkozó tanulmányok sorát BJÖRN AMBROSIANI írása nyitja (5–19). A svéd szerző provokatív felvetése szerint annak oka, hogy a Mälaren tó környéki ősi helynevek nem kapcsolhatók össze késő vaskori maradványokkal, a leletek 13. század előtti kiszántása. Elképzelése szerint ezen „ősi” helynevek valójában egészen a 13. századig létrejöhetnek. HARALD BJÖRVAND a *Skåne* szó új szemantikai interpretációját adja írásában (21–31): arra a következtetésre jut, hogy a név preskandináv **Skad̥in(a)-auju* alapalakjának első eleme nagy valószínűséggel összefügg a germán 'harcol' jelentésű *skáþjan-igével. THORSTEN ANDERSSON hasonlóképp egy skandináv helynév, az *Ósa* etimológiáját vizsgálja (33–40). A jämtlandi falucska nevét – szemben az eddigi szakirodalom állításával – a 'bugyogó forrás' jelentésű *os* és *vin* nyelvi elemek összetételeként határozza meg. LENNART ELMÉVIK tanulmánya a *Torghatten* névösszetétel első elemének értelmezhetőségét járja körül (41–9). A szerző már korábban is foglalkozott az említett helynév etimológiájával, s eddigi elképzelését most új megállapításokkal gazdagítja. STAFFAN FRIDELL egy smålandi falu, *Rottne* nevének az etimológiáját vizsgálja (51–7). Tanulmányából megtudhatjuk, hogy a helynév egy folyó-, illetve tónévre vezethető vissza. LISBETH EILERSGAARD CHRISTENSEN kutatásai alapján a dán helynevekről, illetve azok társadalmi relevanciájáról nyerhetünk teljesebb képet (59–86). A szerzőnő egy Közép-Svédországban már elvégzett vizsgálat analógiájára nyolc terület helynévcsoportjainak elemzésével igyekszik feltárni a dán helynevek és a késő vaskori társadalmi struktúra összefüggéseit. FRODE KORSLUND a norvég főváros, *Oslo* nevének etimológiáját fejti fel írásában (87–93). Megállapítása szerint a legrégebb forma az *Ásló*, s az *Ósló* változat létrejötté magánhangzó-hasonulás eredménye. MATS G. LARSSON és STAFFAN FRIDELL tanulmánya az Uppsalától délre fekvő két kis tó, az *Övre* és a *Nedre Föret* nevét, illetve a hozzájuk kapcsolható nyelvi formákat elemzi (95–108). A szerzőpár egyetért abban, hogy az egykor egységes vízfelületet alkotó két tó közös megnevezése,

a *Föret* egy mára már eltűnt tengernyúlványt jelölhetett, nyelvileg szoros összefüggést alkotva a 'mezős terület'-et jelentő *Föresäng* szóval is. MAGNUS KÄLLSTRÖM egy dán rúnakő feliratának értelmezését kísérli meg írásában (109–14). Megállapítása szerint a feliraton szereplő *supr* az eddigi vélekedésekkel szemben nem *supr[tana]*-vá ('déli dán') egészítendő ki, hanem a *suðrmaðr* szó ('dél-német személy') genitivusaként értelmezhető. HANS GÖTHBERG Uppsala megye bronz és vaskori településeinek helyneveit vizsgálja (115–35), fontos összefüggéseket tárva fel a történelmi korok változása és a helynevek jellegzetességei között, világosan elkülönítve egymástól azokat a településeket, amelyekben a történelmi folytonosság lehetővé teszi a mai helynevek és kora vaskori megfelelőik összekapcsolását, valamint azokat, amelyek az adott területek újjástrukturálásával egyúttal új helyneveket is kaptak.

3. Kisebb közlemények és recenziók. – A továbbiakban két kutatóról, SVEN BENSONRÓL és GÖSTE HOLMRÓL olvashatunk megemlékezést; ezeket az északi országokban 2010-ben megjelent névtani szakirodalom bemutatása követi. Ezt követően 15 recenzió révén tájékozódhatunk a kurrens skandináv névtani kutatásokban, valamint egy német nyelvű munka, az első burgenlandi családnévkönyv ismertetését is megtaláljuk.

KAPOSI KRISZTINA

ORTNAMNSSÄLLSKAPETS I UPPSALA ÅRSSKRIFT (2011)

Szerkesztők: MATS WAHLBERG – STAFFAN NYSTRÖM

Ortnamnsällskapet i Uppsala, Uppsala. 91 lap

Az Uppsalai Helynévtársaság 2011-es évkönyvében nyolc szerző tizenegy tanulmánya olvasható, többségük helynévi témájú.

THORSTEN ANDERSSON kötetnyitó írásában az *Allbo häred* helynév etimológiájával foglalkozik (5–9). A Smålandban található területet öt kerületre (häred) osztották: ennek egyike a vizsgált név is, mely valószínűsíthetően annak a helynek nevéből ered, ahol korábban a kerületi gyűléseket tartották.

Második tanulmányában ANDERSSON a *Visingsö* sziget nevének etimológiáját vizsgálja (11–5). A *Visingsö* alak összetétel: utótagja az *ö* 'sziget' jelentésű szó, előtagja pedig vagy az ósvéd **vīsin* 'nedves, lapos talaj' vagy a **Vīsin* helységnév, utalva a sziget legkeskenyebb részére, mely jellegzetesen alacsony fekvésű.

LENNART ELMÉVIK az *Ulvshygdén* helynévre ad értelmezési javaslatot írásában (17–22). *Ulvshygdén* Uppsalától 30 km-re fekvő, upplandi benépesített terület. A szerző lehetséges interpretációja szerint a név előtagja, az **Ulsar*, *-ir* alak az ósvéd **Ūls(a)* folyónevet foglalja magába.

STAFFAN FRIDELL első tanulmánya a ma két birtok nevéként is ismert *Bergkvara* helynevet elemzi (23–5). Egyikük egy nemesi földbirtok Bergunda kerületben, a másik pedig egy nagy falu Kalmar megye déli partvidékén. Okleveles adataik alapján valószínűsíthető, hogy az utóbbi neve másodlagos a bergundaiéhoz képest.